

LIETUVOS FORTEPIJONŲ DERINTOJŲ ASOCIACIJA: PRAEITIS IR DABARTIS

Muzika klavišiniams instrumentams (klavesinui, hamerklavyriui ir fortepijonui) Europoje gyvuoja jau daugiau kaip keturis amžius. Tiek pat laiko iš kartos į kartą perduodamos šių instrumentų gamybos ir priežiūros tradicijos. Jos ypač puoselėjamos vokiškai kalbančiuose kraštuose, o iš ten pasiekė ir vidurio bei rytų Europos šalis, tokias kaip Lietuva, kur fortepijonine muzika labiau susidomėta tik XIX ir XX a. sandūroje.

1919 m. Kaune įkurta pirmoji profesionali muzikos mokykla, po dešimtmečio išaugusi į konservatoriją, o 1933 m. perspektyvus pianistas Stasys Vainiūnas tapo pirmuoju lietuviu, pelniusiu tarptautinio konkurso laureato vardą. Plečiantis fortepijoninės muzikos gerbėjų ir pianistų ratui, gausėjo ir fortepijonų derintojų gretos. Apie pavienius derintojus, Lietuvoje dirbusius iki Antrojo pasaulinio karo, duomenų beveik nėra. Sovietinės okupacijos metais į Lietuvą dažnai atvykdavo meistrų iš Maskvos, jie ir išmokė mūsų šiuo metu jau vyriausios kartos derintojus, nes tuometinėje konservatorijoje maždaug prieš 40 metų buvo surengtas vos vienas tęstinis kelių mėnesių trukmės seminarų ciklas. Lietuvoje niekada nebuvo fortepijonų fabriko ar

EUROPIANO egzamino dalyviai, 2018 m.

džioji dalis ten dirbusių derintojų buvo baigę įvairių muzikos instrumentų atlikimo meno studijas ir paraleliai dirbo pedagoginį darbą mokyklose (ši tendencija vyrauja iki šiol). Vieni instrumentus prižiūrėdavo gana primityviai, kiti siekė tobulėti ir žvalgėsi į Vakarų Europą. Kita vertus, sunku kokybiškai atlikti darbą be profesionalių darbo įrankių ir medžiagų, o jų būdavo gana sunku gauti. Tie, kurie palaikė ryšius su giliais meistrystės tradicijas turinčiais fabrikais ir dirbtuvėmis Vakarų Europoje, įgijo derinimo, restauravimo patirties, įkūrė dirbtuves ar tapo įvairių prekių ženklų atstovais Lietuvoje. Naudingos pažintys, gamintojų suinteresuotumas kokybišku jų produkcijos aptarnavimu, aukšti instrumentų priežiūros reikalavimai skatino kelti derintojų kvalifikaciją. Ėjo metai, apie tai buvo daug kalbama, kol pagaliau 2016 m. buvo įkurta Lietuvos fortepijonų derintojų asociacija (LFDA). Tai buvo tikras proveržis Lietuvos fortepijonų priežiūros srityje. Šiuo metu asociacijoje yra 43 nariai, susibūrę siekti bendrų tikslų, iš kurių svarbiausi yra šie: organizuoti seminarus, bendradarbiauti su tarptautinėmis organizacijomis, versti technologinius leidinius į lietuvių kalbą, skatinti tarpusavio bendradarbiavimą, skleisti visuomenei aktualią informaciją apie fortepijonus, pianinus, jų priežiūrą ir kokybiškos priežiūros svarbą.

Kad būtų lengviau suprasti mūsų šalies derintojų kasdienį darbą, verta nors trumpai apžvelgti buvusį ir esamą instrumentų ūkį. Sovietiniais laikais dominavo masiškai gaminti pianinai „Riga“, „Belorus“, „Smolensk“ ir fortepijonas „Estonia“. Net ir šiandien jie vis dar sudaro maždaug pusę naudojamų instrumentų. Kita dalis buvo tuometės Čekoslovakijos ir Demokratinės Vokietijos produkcija: „Petrof“, „Weinbach“, „August Förster“, „Rönisch“, „Zimmermann“ ir pan. Na, o tokio lygio fortepijonai kaip „Blüthner“, „C. Bechstein“ ar „Steinway & sons“ stovėjo tik koncertų salėse, svarbiose institucijose ir garsių muzikų namuose.

Dabar padėtis pamažu keičiasi. Savo nišą rinkoje rado rytų šalyse gaminami ekonominės klasės instrumentai, iš Skandinavijos ir Vakarų Europos atvežami naudoti instrumentai, o dėl Europos Sąjungos paramos įsigyta naujų „Steinway & sons“, „Fazioli“, „C. Bechstein“, „Yamaha“, „Seiler“, „Schimmel“, „Grotrian Steinweg“ fortepijonų.

2017 m. vasarį LFDA surengė pirmą didelį fortepijonų derintojų seminarą, trukusį 2 dienas. Seminare buvo aptarti mechanizmo reguliavimas, temperacija ir derinimas, darbo įrankiai ir medžiagos. Taip pat analizuotos pagrindinės darbo su instrumentu problemos. Tais pačiais metais asociacijos vadovas Audrius Blažiūnas dalyvavo EUROPIANO (Europos nacionalinių fortepijonų derintojų asociacijų sąjungos) generaliniame suvažiavime Frankfurte prie Maino, kuriame LFDA tapo šios organizacijos nare.

2018 m. Kaune vyko praktinis seminaras, skirtas aktualiausioms kasdienėms problemoms – stygų, lankstų įvorių, klavišų įklijų ir mechanizmo spyruoklių keitimui. Jame patirtimi ir patarimais dalijosi labiausiai patyrę meistrai iš Lietuvos. Rudenį Vilniuje buvo suorganizuotas tarptautinis EPTD (*European Technician Degree*) seminaras ir egzaminas, kuriame dalyvauti pasiryžo ir jį išlaikė 12 asociacijos narių: Audrius Blažiūnas, Darius Narmontas, Adomas Lukošius, Domas Kurklietis, Motiejus Bazaras, Mykolas Bazaras, Benediktas Bazaras, Artūras Pečeliūnas, Pranas Kasperaitis, Arūnas Šliauteris, Valerij Sogachev ir Alberts Isimovs (daugiau informacijos žr. LFDA svetainėje www.lfda.lt).

Šiomet vykęs seminaras „Garsas ir jo formavimas“ bei lektoriaus Keno Forresto iš Didžiosios Britanijos straipsnio vertimo į lietuvių kalbą pristatymas sulaukė rekordinio dalyvių skaičiaus – 41. Džiugu matyti, kad į LFDA renginius atvyksta vis daugiau kolegų iš visų Lietuvos kampelių. Kitą dieną „Pianoforte“ dirbtuvėse nuo ryto iki vakaro inten-

Lektorius Ken Forrest, 2019 m.

derintojų mokyklos, todėl dauguma žinias ir patirtį perimdavo iš labiau patyrusių kolegų, draugų ar tėvų – tiesiog gyvenimo mokykloje.

1990 m. atkūrus nepriklausomybę visoje Lietuvoje veikė beveik 100 įvairaus lygio muzikos mokymo įstaigų ir koncertų salių. Di-

Evaldo LAŠIO nuotr.

Evaldo LAŠIO nuotr.

syviai vyko papildomas praktinis seminaras, kuriame grupė labiausiai patyrusių Lietuvos technikų atliko lektoriaus pavestas intonavimo proceso užduotis trims specialiai paruoštiems fortepijonams ir jų mechanizmams. Buvo puiki galimybė teorines žinias paversti praktiniais įgūdžiais, o klausimus – išsamiais atsakymais.

LFDA kasmet į užsienyje vykstančius renginius siunčia savo atstovus, šie grįžę dalijasi įgyta patirtimi. 2017 m. Mykolas Bazaras dalyvavo BDK seminare „Flügelmechanik regulieren“ JAHN fabrike Vokietijoje, kitais metais Audrius Blažiūnas buvo išvykęs į EUROPIANO kongresą Italijoje. Šiais metais planuojama vykti į C. Bechsteino fabriką semtis patirties apie fortepijono slopintuvų sistemos reguliavimą.

Tapti LFDA nariu gali šį amatą daugiau ar mažiau įvaldę derintojai, siekiantys tobulėti, dalintis patirtimi ir plėsti profesinį akiratį. Su įstatais susipažinti galima svetainėje www.lfda.lt. LFDA taip pat turi tikslą padėti visuomenei lengviau rasti gerų specialistų, ketinama sukurti naudingos informacijos ir naujienų bazę.

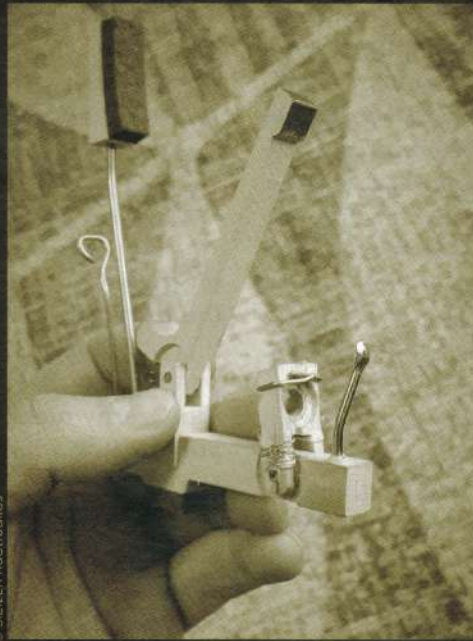
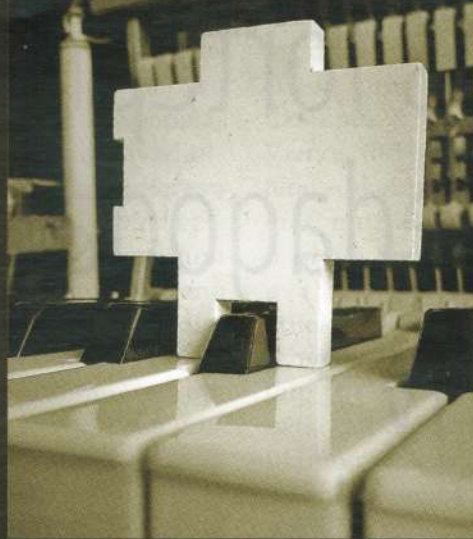
LFDA įkūrimas ir įsitraukimas į EUROPIANO veiklą suteikė daugiau galimybių tobulintis, mokytis iš aukščiausio lygio meistrų.

Audrius BLAŽIŪNAS
LFDA vadovas

LFDA vadovas Audrius Blažiūnas seminaro metu

Evaldo LASIO nuotr.

© STELLER nuotraukos

Instrumentų defektai